

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATA PE SĂPTĂMĂNA

Abonament: 150 Lei la an.

Redactor resp. ns. bil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Teleton 13-74

Timpul de pocăință

De multe ori auzim pe unii oameni zicând, când vreau să se apuce de un lucru, — de sămănat ori edificat o casă nouă, — azi nu mă voiu apuca că nu e prielnic timpul, e inorat, se va face tăciune în grâu, e sfârșitul săptămănei, nu mă apuc de casă, căci n'o s'o termin bine. Altă dată e lună nouă, nu e bine, ori ș'a gătat luna și iar nu e bine. Ba mulți oameni cred, că lucrul numai așa îl pot duce la îndeplinire cu succes, dacă îl încep într'un anumit timp.

Astfelii de păreri sunt lipsite de orice temei. Mult mai precis ne indică biserica timpul, în care nu numai că putem, ci chiar trebuie să săvârșim fapte bune, cari apoi cu siguranță ne vor da rezultat bun.

Postul de patruzeci de zile, în care suntem, e un astfelu de timp și asupra acestui timp de reînnoire sufletească ne atrage atențiunea sfânta noastră biserică prin cuvintele apostolului Pavel: „In vreme primită te-am ascultat și în ziua mântuirii ți-am ajutat ție, *iată acum vreme bineprimită, iată acum este ziua mântuirii*”. (II Cor. 6:2).

Postul e timpul cel mai prielnic pentru reedificarea sufletului nostru sdruncinat de păcate și datorința fiecărui creștin este, ca în acest timp să-și reînnoiască sufletul — acest templu al lui D-zeu — pe care ne-am obicinuit în decursul anului mai mult al ruina, decât al edifica.

E foarte dureros, că cea mai mare parte a oamenilor de azi numai de plăceri lumești e preocupată și de suflet puțin se ocupă.

La prorocul Ageu cetim, cum D-zeu a muștrat poporul jidovesc, pentru că evreii după reîntoarcerea din Babylon și-au reconstruit numai casele lor, iar casa Domnului au negli-

giat-o cu totul. Când poporul se scuza zicând, că „n'a venit vremea a zidi casa Domnului”; D-zeu le-a răspuns prin cuvintele prorocului Ageu și le-a zis: „De este vouă vreme ca să lăcuți în casele voastre înfundate, iar casa mea să o lăsați neșidită?” se pare că-i întrebă D-zeu, ca și când ar voi să le spună, dacă aveți timp pentru ca să vă zidiți casele voastre, pentru ce nu aveți timp și pentru zidirea templului meu atât de necesar.

Acest timp pentru edificarea templului lui D-zeu, care nu e altul decât sufletul nostru, a sosit acum, când întru amintirea jertfei adusă de Mântuitorul Christos pentru mântuirea neamului omenesc, biserica ne chiamă la pocăință și la reînnoire sufletească.

Casa aceasta a sufletului nostru să ne nizuim a o zidi din nou, pentru că simțim cum păcatele săvârșite în decursul unui an întreg ne-au dărâmat-o. În decursul anului tot am amănat această reînnoire zicând și noi ca poporul evreesc: încă n'a venit vremea a zidi casa Domnului! Acum însă să nu mai amănăm, pentru că ni se spune apriori, că *iată acum vreme bineprimită, iată acum este ziua mântuirii*. Să ne folosim deci de ocaziunea oferită, cu atât mai mult, căci supus fiind omul morții, nimeni nu știe câte ocazii i-se vor mai imbia.

Apostolul Pavel scrie Corintenilor, să se poarte așa, ca *întru nimica să nu dea nici o sminteală* (II Cor. 6:3). O astfel de purtare trebuie să dovedească toți creștinii, mai ales în aceste zile, ca prin abținere dela orice faptă care ar aduce osândă sufletului, înzestrați numai cu fapte bune și bineplăcute lui D-zeu, cu sufletul curățit prin mărturisirea păcatelor, împărtășiți cu cinstit trupul și scump sângele Mântuitorului, în mod demn să poată intra în ziua cea mare a Învierii Domnului. Și aceasta suntem datori a o face cu atât mai mult,

căci precum apostolul neamurilor spune: Nu ne-a chemat pe noi D-zeu spre necurăție, ci spre sfințenie. (I. Tess. 4:7).

Apostolul Pavel în epistola primă către Teșalonienți (în cap. 4) îndemnând pe acestia spre viață sfântă, combătând păcatele lor de căpetenie *lăcomia* și *desfrăul*. Două păcate, cari copleșesc și omenimea de azi. Și în ziua de azi desfrăul și lăcomia îi răpesc creștinului tot timpul, încât pentru a-se gândi la mântuirea sufletului *n'are vreme*".

Vorbele sf. Apostol: „să știe fiște-carele din voi aș stăpâni vasul său întru sfințenie și cinste, nu întru patima poftei, ca și păgânii, cari nu cunosc pe Dzeu (I Tess. 4:4—5) se refer nu numai la Teșalonienți, ci la toți aceia, cărora le place ași asândi sufletul prin păcatul desfrăului, și durere aceia azi sunt mulți.

O mamă văduvă avea o singură fică, pe care mult s'a trudit să o crească în frica lui D-zeu și să-o ferească de necinste. Dar fișca nu prea ascultă povșțele mamei sale. A făcut cunoștință cu un tinăr, a decăzut, și-a perdut cinstea și nevinovăția. Observând aceasta mama, biata femeie plângea într'una și nu mai putea dormi nopți dearândul. Când fata n'a mai avut încărău, și-a recunoscut greșala, a îngenuchiat înaintea mamei sale și s'a rugat de iertare. Mama i-a spus plângând: „Ce-ar zice tatăl tău, dacă ar învia acum din morți, cu ce ochi te-ar privi el, care și când a fost pe patul de moarte m'a rugat, să grijese de tine, ca de ochii din cap și să am grijă să nu decazi. Mai bine muro-ai când ai fost încă în leagăn, dar așa nu știu: vei fi în stare să te pocăești îndeajuns, pentruca să poți dobândi fericirea vecinică!”

Tinărul, care a sedus-o a fost fiul unui om bogat și nu peste multă vreme a și luat-o în căsătorie.

În ziua cununiei mama fetei era foarte supărată. Nu făcea altceva, decât plângea într'una. Prietenele și vecinele îi spuneau: ce înseamnă această purtare a ta, nu vezi tu, cât e fica ta de norocoasă? Ce a putut să aștepte o fată săracă ca a ta? și iată-o că deodată are de toate din belsug, ba la urmă și tie-ți va da mâna de ajutor. Câte fete nu s'au gândit la acest flăcău? și s'ar îi bucurat mult dacă le-ar

fi luat în căsătorie. Iar tu! tu plângi și te bocești!

Mama însă le-a răspuns: „Tăce-ți și lăsați-mă în pace cu astfel de noroc. *Chiar norocul nu poate folosi nimic, dacă e dobândit prin păcat de moarte*. Mai fericită m'aș simți, dacă fica mea ar fi o servitoare săracă, dar nepătată, decât așa că prin păcat de moarte a ajuns nevastă bogată!”

Astfel judecau mamele pe vremuri și cât de altcum judecă unele mame de azi. Cât de mult se bucură, când văd sau aud, că fica lor a făcut cunoștință cu vre-un bogătaș și de multe ori în loc să-le supravegheze, în orbia lor sufletească încă le încurajează șoptindu-le: fete bine de ei, desși apostolul Pavel lămurit le spune: „grijii căci nu ne-a chemat pe noi Dzeu spre necurăție, ci spre sfințenie”.

Spre această sfințenie să tindem cu toți, căci acum e timpul potrivit!

Preot Maloș.

Adunarea generală a Societății ort. nat. a femeilor române — Secția Cluj —

Duminica trecută și-a ținut secția Cluj a societății femeilor ortodoxe adunarea generală pentru anul de gestiune 1925. Adunarea a fost condusă de P. S. S. episcopul Nicolae. S'au prezentat multe doamne și d-soare din societatea Clujului, precum și în număr frumos de intelectuali ai orașului.

Dimineața s'a ținut serviciul divin al liturghiei, la care a rostit o splendidă predică profesorul din Sibiu Dr. G. Cristescu. Asistența a trecut apoi într'o sală a prefecturii, unde P. S. S. episcopul nostru Nicolae a deschis adunarea cu următoarea cuvântare:

Stimatele doamne și domnișoare,

Organizația ce o am dat societăți noastre anul trecut în adunarea generală dela 8 Februarie, chemând pe lângă elementele bune și cinștite, cari au fost dela început în slujba societății, și puteri noi de valoare, a avut darul să facă din societatea noastră o fortăreață puternică în sânul bisericii ortodoxe de aici.

Prelegerile ținute de profesori distinși și de

către membrele Societății, activitatea pe teren social-cultural, au scos la iveală că societatea a luat un avânt extraordinar de puternic, care ne îndreptățește la cele mai frumoase nădejdi.

În vorbirea de anul trecut vă ceream suflet, interes și dragoste pentru biserica și am mândria să văd, că aceste comori i le-ați dat cu prisosință prin munca desinteresată, depusă pe altariul bisericeii.

Nu voiu vorbi de rezultatele materiale, cari întrec, toate așteptările, voiu vorbi însă de prestigiul ce l-a câștigat societatea ajungând a fi prima filiala a Societății femeilor ortodoxe din întreaga țară, apreciată și de I. P. S. Sa Patriarh al Ierusalimului, prin darul ce a făcut pe seama catedralei de mâne a românilor ortodocși din Ardeal.

Tot ce aș fi dorit — ar fi fost, ca ședință de azi să o conducă prețioasă D-voastră Președintă doamna Elena P. Voitești, care a pus partea cea mai bună a sufletului ei ales în slujba Societății.

Accasta nu s'a putut din motive independente de voința D-sale și a noastră și așa a căzut tot asupra noastră sarcina alt cum plăcută de a conduce și adunarea accasta.

Cum apelul din anul trecut a avut darul să fie auzit și înțeles, mă folosesc de acest prilej să Vă rog ca să Vă îndreptați tot mai mult privirile spre ziua Domnului și casa Domnului, spre sfintele Taine, către masa întinsă de Mântuitorul pentru curățirea sufletului ca să reînvie tradițiile păstrate cu sfințenie în casele părinților noștri.

Jertfiți câteva minute la o săptămână pentru întărirea sufletului, ca să premergeți cu exemplu bun pruncilor pe cari Vi ia dat Dumnezeu.

Aproape toate ați fost barem o zi în orasele mari — în capitalele altor țări creștine. Dacă v'ați nimerit între oarele 10-11 din zi, nu ați văzut eșind din biserică numai săracii, muncitorii și burghezia suburbiilor, ci ați văzut doamnele din înalta aristocrația, ați văzut doamnele din orașele principale, ați văzut toată pătura intelectuală, bărbați și soții, eșind din biserica cu carte de rugăciuni sub suora, pline de mulțumire sufletească, că au ascultat sfânta slujba și predica.

Până mai ieri-alaltăieri, când la biserica noastră slujia un singur preot chinat de ani și nu să putea auzi o tâlcuire a evangheliilor, avea o scuză, azi, când peste 20 clerici, protopopi,

profesori și preoți, propovăduesc cuvântul lui Dumnezeu, e păcat să rămânem și numai o singură Duminică ori sărbătoare, fără să ascultăm cuvântul lui Dumnezeu.

Să ne prezintăm cu toții, ca să aflăm toți loc pentru a ne usora sufletul și a ne întări în credința Dumnezeului părinților noștri.

Să ne povăruim de cuvintele psalmistului: „Domnul este scăparea mea, Domnul întărirea mea, Domnul Mântuirea mea“.

Cu aceste puține cuvinte, declar adunarea generală deschisă.

Cuvintele P. S. Sale au fost acoperite de aplauze.

Intrând în ordinea de zi, secretariul societății dl Dr. Oct. Costea a citit un raport detaliat despre activitatea societății în anul trecut. S'a înregistrat cu deosebită satisfacție că societatea a dezvoltat sub conducerea doamnei prezidente Elena Popescu Voitești o activitate deosebit de mănoasă. A aranjat un ciclu de conferințe religioase, a dat concerte, a împărțit premii la scoalele secundare pentru elevii distinși în religie și purtare, a ținut conveniri și alte multe acțiuni frumoase în vederea propagandei religioase-morale și mai ales în vederea realizării scopului celui mai apropiat, a terminării catedralei. Raportul secretariului a fost aprobat cu mulțumită deosebită.

Casierul societății raportează despre situația financiară. Au intrat în anul trecut 120 mii lei, s'a cheltuit 61 mii lei. Avera societății face 360 mii lei.

Adunarea și-a exprimat regretele pentru pierderea membrului de onoare care a fost maestrul Gheorghe Dima. S'a ales membrii de onoare Fericitul Patriarh Damianos al Ierusalimului și dl ministru Al. Lapedat pentru interesul manifestat de amândoi pentru problemele societății.

La propunerea doamnei Dima adunarea exprimă mulțumită comitetului pentru zelul depus în interesul societății.

Congresul general se va ține în 24 Aprilie în Cluj. La propunerea doamnei Bohățel adunarea decide să facă apel la publicul din Cluj pentru găzduirea congresiștilor.

Ce privește proqramul de muncă pentru anul curent se încredințează comitetul ca să re-soalve totul după cea mai bună a sa chibzuință având deplina încredere a adunării.

Predică pentru Duminică a V-a din Post

*„Tot cel ce se înalță umiliseva
iar cel ce se umilește, se va
înălța“.*

Omul creațiunea cea mai perfectă a lui Dumnezeu, în drumul vieții lui caută mereu lumina, care să-i lumineze căile spre ținta vieții sale. Caută un loc sigur, când vede, că în jurul și înăuntrul său totul se clatină. Dorește viață și putere. Toți o dorim aceasta. Avem deci lipsă de lumină, de putere dătătoare de viață, mai ales în aceste timpuri de răceală sufletească generală, când focul sfânt al credinței în Dumnezeu adevărat parcă slăbește.

Privind viața de azi, ne îngrozim, văzând că sub plicărele noastre cerul să întunece, și frațele nostru, de aproapele nostru a plecat ispitit de glasul aurului sunător, al mării deșarte, care-l chiamă, îl duce la o soartă blăstămată.

Poate el nu vrea să meargă pe această cale, dar este împins de mentalitatea timpului. Oamenii de azi parcă ar fi niște suflete blăstămate din infernul lui Dante, pe cari furiele le alungă, fără să le dea odihnă.

Doamne cât de zdrobite ne simțim sufletele noastre. Iubirea ne este secată. Trăim în întuneric, neam pierdut echilibrul sufletesc. Azi, când ar trebui se vedem numai fete vesede, pline de fericire, vedem atâta neîndestulare, neîncredere și invidie, auzim atâtea plânsete și vaete.

Trebue deci să ne oprim puțin și să căutăm cauza acestor stări, cari de multe ori sunt nenaturale, forțate, exagerate.

* * *

Cercetând sfânta evanghelie de azi, vom găsi în tâlcul ei cauza multor rele, ce bântuie societatea de azi.

În evanghelie ni se spune, că doi dintre învățăceii lui Isus, Iacob și Ioan, se apropie de El și-i cer favorul, ca unul să-i stea deadreapta, iar celalt de a stânga într-o slava Sa. Isus le răspunde: „Nu știți ce cereți. Puteți să beți paharul pe care eu voi bea, și cu botezul cu care eu mă botez, să vă botezați, dar a ședea deadreapta și deasupra mea nu este al meu a da, ci celor pentru cari s'au gătit“.

Frumoase și mult grăitoare cuvinte, dar puține urechi sunt să le audă, și mai puține su-

flete, cari să le primească. Doi dintre învățăceii voesc să fie înaintea celorlalți frați ai lor, iar Isus le răspunde: „că cel ce voeste să fie mai mare între voi, să fie tuturor slugă“.

Apostolul Petru spune într'un loc: „Doamne, adevărurile vieții sunt la tine“. Da, așa este! La cine să mergem deci? La Dumnezeu, unde sunt adevărurile vieții, iar noi din aceste cuvinte trebue să ne luminăm. Trebue să facem o mărturisire sinceră, să ne cercăm conștiința și să vedem oare aceasta dorință a apostolilor, de a sta înaintea fraților lor, aceasta poftă de mărire neîndreptățită a lor nu este și a noastră azi? Dar nu în sensul de a sta deadreapta sau stânga lui Isus, ci aici pe pământ a trece peste deaproapele nostru, a ne ridica la poziții înalte, pentru cari nu avem nici o vrednicie.

Unul din izvoarele cele mai puternice ale rezelor ce bântuie omenirea de azi este *mândria*. În evanghelia de azi ni se arată acest rău, această buruiiană otrăvitoare.

În natură vom găsi multe lucruri, cari ne arată ca într'o oglindă ființa noastră omenescă. Vedem fructe frumoase, cari îți fură ochii, dar dacă le-am deslăcut, miezul lor e stricat și putred. În desislu codrului aflăm mulți bureți frumoși, în culori frumoase, cari conțin însă cea mai ucigătoare otrăvă. Nu sunt aceste icoane fidele a multora din oamenii de azi, cari după aparență sunt promițători, plăcuți, simpatici, în realitate însă plini de otrăvă și stricăciune? Din lumea animalică încă avem exemple frumoase. Păunul, care se mândrește cu penele-i frumoase, care nu el și le-a câștigat și cari pot fi smulse de orice copil.

Iată cele două feluri a le mândriei omenesti; una înșelăciunea, iar cealaltă îngâmfarea. Regele Solomon se lauda cu mărirea lui, palatele lui artistice, avuțiile lui multe, bucuriile trăite; ca mai târziu să esclame: „Și am văzut că tot ce este sub cer este deșertăciune, deșertăciunea deșertăciunilor“. Și ptruce? Pentru că nimic nu este statornic afară de Dumnezeu. Toată înțelepciunea lumii, bogățiile științei, întreaga muncă a vieții noastre pentru care atâta am ostenit, se sfârșește deodată cu viața. Alții intră în mostenirea noastră. Toate sunt deșertăciune! Și sunt deșertăciuni nu prin ele, ci prin omul, care cu atâta patimă se leagă de ele. Deșertăciune prin slăbiciunea omului, prin iubirea ce-

lor pământesti, căutarea luxului trecător, do-
bândirea celor pământesti. Prin ele vine apoi
îngâmfwarea și mândria.

De ce iubiți dar desertăciunea, mândria, și
căutați minciuna?

Exemple nu trebuie să căutăm prea departe.
Le găsim aproape de noi. Priviți structura so-
cietății noastre de azi. Câte nulități, câte figuri
obscure, nu sau ridicat la trepte înalte, la
slujbe nemeritate? Înălțimi mari, unde nu au
avut puteri să se mențină, au amețit și au
căzut. Câți s'au cocoțat în slujbe mari fără pre-
gătire, fără cunoștințe, dar cu destulă lipsă de
bun simț și omenie, ca să te sfideze pe tine biet
muncitor cinstit și să-și bată joc de robota ta.
Despre aceștia zice Solomon: „Văzut-am om
cărui a i s'a părut întru sine a fi înțelept, însă
mai multă nădejde a avut cel nebun, decât
acesta!”

Pentru a-si ajunge ținta sa, cel mândru nu
alege armele. Calomniază, injură, fură, numai
să-și vază scopul împlinit. Il vezi în tot locul.
Vecinic vorbește, se laudă cu tot ce crede des-
pre sine. Mândria se îmbracă în diferite forme
și se ascunde ca șarpele. De multe ori se îm-
bracă în haina virtuții, plecându-și ochii, pare
a fi blândă și umilă, ca să te zdrobească la
prima ocaziune binevenită.

Dar cei mândri chiar cu arcele ce le-au fo-
losit ei vor fi pedepsiți. Au umilit pe alții, umi-
liți vor fi. Dzeu trimite pedeapsă asupra lor.
De multe ori și lumea știe să pună la locul lor
pe acești păcătoși.

Exemple avem în Sfta Scriptură pe îngerii,
cari au voit să se înalte peste D-zeu. Turnul ba-
bionic și altele. Istoria încă ne dă exemple
clasice. De pildă acel mândru împărat, care
numai la tronul dzeesc nu a râvnit. Azi alun-
gat de ai sei, în țară streină își ispășește păca-
tele mândriei sale.

Am zis că omul în viața sa are o țintă fi-
nală, ca prin perfecțiune să ajungă, să se apro-
pie de Dzeu. Acest scop îl pot atinge numai
cei umiliți, cei blânzi, iar nu cei mândri. Mulți
sunt cari urmăresc acest scop până la un anu-
mit loc, când viața le dă însă bucurii depline,
desfătări și desmierdări destule, atunci se in-
torc dela Dzeu. Se cred pe sine destul de buni,
destul de perfecți, și cred că pot să fie și fără
Dzeu.

În Sfânta Scriptură vom găsi câteva mo-

mente, cari întăresc această aserțiune. Când
învățăcei au fost cuprinși pe un moment de
slăbiciune și mulți s'au depărtat dela Isus.
Atunci Isus pe cei rămași îi întreabă: „Da,
și voi voiți a mă părăsi?” Iar Petru îi răspun-
de: „Doamne, la cine să mergem, când ade-
vărurile vieții sunt la tine?” Când cei de azi
privim Dzeirea cu atâta necredință, când vir-
tuțile morale au ajuns cuvinte de dicționar,
atunci vă întreb, nu este aceasta a părăsire a
lui Dzeu, a lui Isus? Și pe noi pe toți ne în-
treabă Isus: „Dar și voi mă părăsiți?” — iar
noi împreună cu Petru ar trebui să-i răspun-
dem: „Doamne, la cine să mergem, când ade-
vărurile vieții sunt la Tine?”

Trebuie deci să căutăm acest adevăr, în care
este putere și viață. Și pentru noi trebuie să
existe un echilibru sufletesc. Având credința
și rugându-ne, ușor vom putea afla acest ade-
văr, care este Dzeu. Dar dacă voim să aflăm
pe Dzeu, mai întâi, trebuie să-l credem, trebuie
să zicem cu Isus Christos: „Mărturisesc-te
pe tine Părinte Doamne al cerului și al pămân-
tului”.

Eu Te laud pe Tine bunătatea desăvârșită,
creatorul cerului și al pământului. I-mi plec ge-
nunchii înaintea Ta Doamne al puterilor, Pă-
rinte atotputernice!

Iar dacă vreau, ca aici pe pământ să fie o
lume mai bună, aceea se poate face numai prin
noi. Voesc bunătate, trebuie să o storc din in-
ima mea, ca mustul cel dulce din strugure. Veau
echilibru, trebuie mai întâi să-l stabilesc în
sufletul meu. Voesc să fie pe pământ mai multă
dreptate, mai multă cinste, trebuie să o dau
întâi cu împrumut, nu le putem lua, ci trebuie
să le producem noi, însine.

De aceea în chaosul de azi trebuie să reve-
nim la Dzeu, unde le găsim toate acestea și
pe el să-l mărturisim, pe Domnul cerului și al
pământului.

All cerului, care nu e al nostru, este infinitul
începutul și sfârșitul, lumina și întunerecul, al
pământului, care este partea noastră, de care
neam lipit, neam înrădăcinat și pe care cre-
dem a fi noi stăpâni. Trebuie deci să mărturisim
pe Domnul cerului și a pământului, pe Domnul
veacurilor, al infinitului, al nemărginitului.

Doamne, cât de mici suntem noi față de
această putere! În fața lui D-zeu amuțeste orice
cuvânt de critică, orice poftă de mărire, de în-

gâmfare dispare. Revenim mici de tot, niște ființe neînsemnate. Deasupra capului nostru se întind sfere nemărginite, în jurul nostru un microcosmos, iar în toate părțile necunoscutul fără sfârșit.

De aceasta mărturisire să fie străbătute sufletele noastre, iar nu mândrindu-ne să ne revoltăm cantra acestei puteri, tăgăduindu-i existența. Mulți dintre noi, văzând reiele din zilele noastre zic: „Nu înțeleg, dacă este Dzeu, cum pot să se întâmple lucrurile acestea”.

Apoi sigur că nu înțelegi! Dar pe Dzeu l-ai înțelegi? Nu! fiindcă năzuința noastră nu este să ne îmbogățim mințile, nu să ne deschidem sufletul și să primim pe D-zeu într'însul.

Nu voim să ne umilim înaintea Lui, ci ne revoltăm contra Lui. Astfel în loc să m-l apropiem, ni-l facem strein.

Să ne apropiem deci cu umilința de Isus Christos. Să nu cerem dela dânsul să ne așeze deadreapta, sau stânga sa, ci să ne dea putere de a ne putea apropia de El prin credința noastră în El.

De toate părțile ne înconjoară ruine și noi avem lipsă de putere creatoare. Intunerecul se lasă de toate părțile, deci avem lipsă de lumină. Să mărturisim pe Dzeu, pe care Isus încoronat cu cunună de spini, la mărturisit, să căutăm lumină, tărie și viață în lumea aceasta amorțită și decăzută.

De aceia vă zic cu cuvintele lui Isus: „*Mergeți pe calea carea eu am umblat, veniți după mine*”. Amin.

Preot *Patriciu Curea*.

Statistica românilor din Ardeal

făcută de Administrația Austriacă la anul 1760—1762, copiată din Archiva de războiu din Viena de Dr. Virgil Ciobanu.

Domnul Dr. Virgil Ciobanu a folosit anii petrecuți la Viena din 1906—1914, fiind preotul capelui ort. rom., desgropând din bogatele archive de acolo, statistica românilor din anii 1760—1762, care statistică este cea mai elocventă dovadă despre suferințele românilor din Transilvania în sec. al XVIII-lea.

Statistica e făcută de faimosul general Nic. Adolf Baron de Buccov, călăuș bisericii ort. rom. din Ardeal și privește timpul, când biserica ort. rom. cu mijloacele ei reduse, căuta să-si

recâștige, ceea ce pierdu-se în urma unirii dela 1700.

Statistica generalului Buccov, făcută cu concursul alor alți doi funcționari austriaci, e menită să dea unele lămuriri și rectificări autentice cu privire la felul de a privi istoria bisericească și națională a românilor Ardeleni, din sec. al XVIII-lea.

Ori și cine va coți această statistică publicată pertru prima oară acuin în întregime, va observa cât de gresită este expunerea canonicului Dr. Augustin Bunea, care afirmă, că majoritatea românilor Ardeleni, după unirea dela 1700, vreme îndelungată au fost „uniți”. Numărul familiilor ortodoxe față de cele unite este covârșitor. 25.164 familii unite, 126.652 familii ortodoxe. E adevărat în schimb, că aceeași statistică arată 2.238 de preoți uniți, față de 1.380 preoți ortodoxi, ceea ce se explică prin faptul că, preoții uniți au primit ceva fărâmituri din privilegiile clerului catolic și ale religiilor „recepte”, cari privilegiu luând în considerare, că într'un sat românesc erau și 10 preoți, cu toate că satele nu aveau mărimea actuală, și mai departe luând în considerare puțină cultură a clerului de atunci, a trebuit și într'adevăr au fost foarte *convingătoare* pentru mulți dintre preoții români. Bisericile ortodoxe au fost confiscate în mare parte de puținii credincioși uniți și pentru ortodoxi a fost mare favoarea, dacă puteau să-si ridice o bisericuță nouă, cum e cazul la Ighin unde 3 preoți și 30 de familii unite au biserică, iar 192 de familii ortodoxe, fără nici un singur preot, nu au biserică, ci primesc prea grațioasă învoire împărătească, ca să-si edifice o nouă biserică. „Non unitis licet erigere Templum”, iar la Alba-Iulia, unde sunt 7 preoți și 21 de familii unite au 2 biserici, iar 298 familii ortodoxe fără nici un singur preot, n-au voie să-si clădească o biserică nouă, ci au fost îndrumați să meargă la bisericile din satele vecine. E și mai dureros cazul cum e de ex. la Șard (comitatul Alba-Iulia), unde 3 preoți la 16 familii unite au marele privilegiu, că dacă nu au ei biserică, atunci cele 155 de familii ortodoxe trebuie să edifice pe seama uniților o biserică. „Non Uniti, Unitis aedificent Saccellum”. Dar „Dominicum Bajasfalvacense” vedem lucruri și mai ciudate astfel, în cele 7 comune ale domeniului, numărul familiilor ortod. cu toate că este cu mult mai mare, nu au nici o biserică, prin urmare ei nu pot să meargă nici la bisericile din satele vecine.

Ori la Teiuș — luând cazul la întâmplare —, 2 preoți și 41 de familii unite, au biserica, 2 preoți și 122 familii ortodoxe, nu au nici o biserică. Statistica generalului Buccov ne spune și „rezoluțiunea” Buccov-iană „Non Unitis inulget — aliud Templum”.

În genere după mărturisirile statistice, în 83 cazuri, generalul Buccov a obligat pe ortodocși să facă pe seama uniților biserici, ori capele corespunzătoare „capellam congruentem”, „competens Saccelum”, iar în comitatul Turda la 30 de comune curat ortodoxe, cari nu aveau biserică, nu li se admite să-și facă biserici „Omnia loca templa non habentia manent in statu quo”.

Unele comune, de ex. Clopotiva din comitatul Hunedoara, sunt amenințate, că numai în acel caz pot să-și clădească biserica, dacă vor rămâne uniți „Maneant omnes uniti sub paena Apostasiae et aedificent sibi Templum”.

Aș putea așa să adăugăm „exemplu după exemplu” din părțile sudice și nordice ale Ardealului, scoase la iveală de documentele descriptoare de D-l Dr. Virgil Ciobanu.

Cateea D-lui Dr. Virgil Ciobanu are o importanță extraordinară și fiecare preot din Ardeal are neapărată nevoie de lucrarea amintită. Prețul de lei 100 — cu care se poate comanda de la casa de editură „Ardealul”, Cluj, nu poate să fie nici o piedică, ca lucrarea D-lui Dr. Virgil Ciobanu să nu fie răspândită în cercuri cât de largi, cu atât mai mult să fie la îndemnul fiecărui preot.

Dr. Ioan Pasca

P. S. — Domnul Dr. Alexandru Russu, marele „canonist”, autorul celebrei opere „A papok nötlensge”, ar face mult mai bine, ca în loc să bată câmpii, să cetească cu luare aminte deseje clauzule puse de generalul von Buccov, de sigur nu la îndemnul său popriu, ci în urma instrucției *canonistilor* timpului de atunci: „Non Uniti pro Unitis aedificent Templum; aliteri Saccelum; aliteri „Oratorium”, ca să mai susțină, dacă are curajul moral; teoriile sale cu privire la trecerea averilor dela un cult la altul cari le-a acceptat azi din oportunitate și le-a contrazis ieri atâția *distinși canonisti*, când a fost vorba de bisericile „Non Unitorum”.

Dr. Ioan Pasca

ȘTIRI

Dar pentru catedrala noastră, Banca centrală din Cluj, a dăruit din beneficiul anului 1925, destinat pentru scopuri culturale 10.000 (zece mii) lei, pentru catedrala noastră. Cu daturile din anii trecuți suma dată de acest institut face 50.000 lei.

Aducem mulțumiri directorului și acționarilor pentru acest mare semn de dragoste creștinească.

* * *

Sinodul ecumenic. Gazetele din București anunță că sinodul ecumenic proiectat la muntele Athos se va ține numai în 1927, apăsând să se facă pregătirile necesare, pentru ca să-și se poată da importanța cuvenită.

* * *

Prefectul Clujului. În locul răposatului Septimiu Muresan, a fost numit prefect al județului Cluj, d-l Dr. Octavian Utalea, fost primar al orașului.

Primarul Clujului. În adunarea consiliului orașesc din 14 Martie a întrunit majoritatea voturilor pentru postul de primar al Clujului d. Dr. Romul Boilă. D-l Teodor Mihali a întrunit 14 voturi.

* * *

Monumentul lui Eminescu. D. Al. Lapedatu, ministrul artelor și cultelor, a donat la fondul pentru monumentul lui Mihail Eminescu, în numele ministerului, suma de 50.000 de lei.

* * *

O statuă veche. În cursul săpăturilor făcute la Pompei, s'a descoperit o statuă greacă de bronz, reprezentând un efeb în mărime naturală. Statua este cu totul intactă.

Această descoperire are mare importanță căci ar fi vorba de o capo d'operă care ar face parte din epoca lui Fidias.

* * *

Carne de piscă. Poliția din Chișinău a prins câțiva negustori jidani de mezeluri, cari întrebunțau la fabricarea cârnățărilor, carne de piscă.

* * *

Greva avocaților. Conferința avocaților din Ardeal, ținută în săptămâna trecută la Cluj, a

decis ca toți advocații din Ardeal să intre în grevă pe ziua de 18 Martie, dacă până atunci nu li se vor satisface cererile :

I. Abrogarea imediată a legii accelerării judecătorilor ; II. desființarea instituției portăreilor ; III. reorganizarea sodei orfanale, etc.

Nr. 263—1926.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III-a Giurcuța de sus, înființată prin actul ven. Consistor diec. ort. român din Cluj No. 5881-1923 se publică concurs cu termen de 30 zile dela ziua apariției în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele :

1. Sațar și competențe conform coalei B.
2. Locuință potrivită până se va edifica case parohiale.
3. Sesiunea parochială se va întregi prin reforma agrară.
4. Dela fiecare familie o vică de grâu, văduvi și văduvele vor da o vică de cucuruz (circa 130 familii).
6. Dreptul de pășunat și focărit.
5. Stola obicinuită.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, se vor înanta în termenul indicat subsemnatului oficiu.

Reflectanții pe lângă observarea prescrierilor din Regulamentul pentru parochii, se vor prezenta în parochie spre a celebra, a cânta și a face cunostință cu poporul.

Huedin la 15 Martie 1926.

Oficiul protopresbiterial ort. român al tractului Huedin în conțelegere cu comitetul parochial.

Aurel Munteanu
protopop

Nr. 24—1926.

2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cantor în parohia Gornești se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. 5 jughere pământ.
2. 80 stj. □ teren cu pădure în fiecare an.
3. 4 drepturi pentru pășunat vitele.
4. Un decalitru păpușoi dela fiecare familie.
5. Stola obicinuită.

Cantorul trebuie se instrueze tineretul adult în cântările bisericesti, eventual se formeze un cor de adulți.

Cererile instruite cu documentele necesare atestat de botez și diploma de cantor, se vor înanta comitetului parohial din Gornești în termenul indicat mai sus.

În conțelegere cu comitetul parohial, Gornești, la 10 Ianuarie 1926.

Gheorghe Truția
preot.

Nr. 135—1926.

Văzut:
Stefan Russu
protopop.

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți :

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhău — — — 12.— Lei
2. Românii ortodocși și Românii uniți de Dr. G. Ciuhău — — — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 250 Lei
5. Analele Asociației „A. Șaguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Învățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericei de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei